

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

Ὅσα πλείοτερον καλλιεργεῖται ἡ μελέτη τῶν αἰωνίων νόμων, καθ' οὓς γεννῶνται, ἀναπτύσσονται καὶ θνήσκουσιν αἱ κοινωνίαι, τόσῳ βαθύτερον ἐδραιοῦται ἡ πεποίθις, ὅτι ἡ κοινωνικὴ ζωὴ εἶναι προῖον καθολικοῦ τινος ὀργανισμοῦ ἐκτελοῦντος τὴν φυσικὴν αὐτοῦ λειτουργίαν διὰ μερικωτέρων ὀργανισμῶν, οἵτινες κινοῦσι τὴν ὅλην μηχανὴν διὰ τῆς ἐνώσεως τῶν ἰδιαιτέρων ἐκάστου ἔργων. Πόσον εὐρεῖα εἶναι ἡ θεωρία τοῦ κοινωνικοῦ τούτου ὀργανισμοῦ, μαρτυροῦσιν ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ ἑκτασις τῶν περὶ τοὺς διαφορῶν αὐτοῦ κλάδους ἀσχολουμένων ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν.

Ἐὰν, καθὼς ἔλεγεν ὁ Ἀριστοτέλης, «κατὰ φύσιν ἡ κώμη ἀποικία οἰκίας», δυνάμεθα εὐκόλως τὸ πολυπλάσιον τῶν κωμῶν, τὴν κοινωνίαν ἥτοι, νὰ ἀνάξωμεν εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτῆς μονάδα, τὴν οἰκίαν. Ὅλος ὁ σκοπὸς εἶναι ἡ εὐδαιμονία τοῦ οἴκου. Πᾶσαι αἱ ἐπιστῆμαι καὶ πᾶσαι αἱ τέχναι συναντῶνται ἐκ τινος ἄκρας αὐτῶν εἰς τὸ κατόρθωμα τοῦτο. Ἡ εὐεξία τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματος, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον τῆς οἰκογενείας ἐκ πόσων ὅρων ἀποτελεῖται!

Ποῦ κεῖται ἡ δύναμις ἐκείνη ἣτις συνάπτει τοὺς ὅρους τούτους εἰς σύμπραξιν, παρὰ τῷ ἀνδρὶ, παρὰ τῇ γυναικί, ἢ παρ' ἀμφοτέροις, ἀδιάφορον. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἡ δύναμις αὕτη, ὅπου δῆποτε καὶ ἂν εὕρισκῃται, εἶναι ἡ ἀληθὴς οἰκοδόσποινα. Ἐκτείνετε ἤδη τὴν ιδέαν αὐτῆς ὅσον θέλετε, ἀπὸ τῆς οἰκίας εἰς τὴν κώμην, εἰς τὴν πόλιν, εἰς τὴν πολιτείαν ὁλόκληρον, ἀπανταχοῦ εἶναι ἡ αὐτή. Τί σῆ-

μαίνει ἂν εἶναι εἰς χεῖρας ἑνὸς ἀνδρογύνου ἢ χιλιάδων τοιούτων, ἑνὸς ἀτόμου ἢ ἑκατομμυρίων; — Λοιπὸν ἡ ἐπιστήμη τῆς δυνάμεως ταύτης εἶναι ἡ Οἰκονομία· ἐν τῇ οἰκίᾳ ὀνομάζεται Οἰκίακῃ, ἐν τῇ πολιτείᾳ Πολιτικῇ ⁽¹⁾, παρὰ δὲ τῷ Smith ἐπιστήμη τῆς τῶν ἐθνῶν εὐδαιμονίας ⁽²⁾.

Ἡ Πολιτικὴ οὕτως Οἰκονομία εἶναι ἡ λυδία λίθος τῆς χρησιμότητος τῶν λοιπῶν ἐνασχολήσεων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος. Ἀνεξαρτήτως τῆς εἰδικῆς περιπτώσεως ὅτι αὕτη ρί-

⁽¹⁾ Λύστηρὸς γραμματικὸς ἠδύνατο ἴσως νὰ εὕρῃ τρωτὸν μέρος εἰς τὸ ἥδη ἀπὸ τοῦ 1615 εἰσαχθὲν ὑπὸ Monchretien καὶ ἐν τῇ κοινῇ πρακτικῇ ἐπικρατήσαν ὄνομα τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας. Ὅπως δὴποτε ἡ μὲν οἰκονομία ἐνωρὶς παρ' ἡμῖν μετετρέπη εἰς ἰδέαν ἀρετῆς (νέα μορφή τῆς ἐν τῷ κειμένῳ δυνάμεως), τὰ δὲ ἐπίθετον πολιτικὴ ὑπενθυμίζει ἐν τῇ φράσει τὸ «πολιτικὸν» (ὑπερ ἐστὶ κοινωνικὸν) ζῶον» τοῦ Ἀριστοτέλους (Πολιτ. Α. 1258). — Αἱ ἐπιστημονικαὶ περὶ τὸ ὄνομα διαιρέσεις εἶναι μᾶλλον δυσυμβίβαστοι. Ἐὰν θέσωμεν κατὰ μέρος τὸ παρὰ Γερμανοῖς μᾶλλον ἐθιζόμενον «ἐθνικὴ οἰκονομία», ἐκ τῶν λοιπῶν εἰς ἀλλαγὴν ἀποπειρῶν ὅλαι ἀπέτυχον. Οὐδεμία ἐν τούτοις ὑπῆρξε τόσον ἀτυχὴς ὅσον ἡ τοῦ Rossi, «ὅταν ἀντὶ τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας ἐπρότεινε τὴν «ἐπιστήμην τοῦ Πλούτου». Πόσον ἡ ἰδέα τοῦ Πλούτου εἶναι σχετικὴ καὶ ἀνεπίδεκτος ἐπιστημονικῆς καθόλου ἐπεξεργασίας εἶναι εὐεξήγητον. Τοιουτοτρόπως καὶ ὁ Πλάτων ἐν τοῖς Νόμοις αὐτοῦ (ἐκδ. Hermannί σελ. 148) ἀπλουσίους δ' αὖ σφόδρα καὶ ἀγαθοὺς ἀδύνατον, οὓς γε δὴ πλουσίους ποῖ πολλοὶ καταλέγουσι· λέγουσι δὲ τοὺς κεκτημένους ἐν ὀλίγοις πτωχῶν ἀνθρώπων πλείστον τομίσματος ἄξια κτήματα, ἃ καὶ κακός τις κεκτήτ' ἂν. Εἰδ' ἐστὶ τοῦτο οὕτως ἔχον, οὐκ ἐν ἔγωγε αὐτοῖς ποτὲ συγχωροῖν τὸν πλούσιον εὐδαίμονα τῇ ἀληθείᾳ γίγνεσθαι μὴ καὶ ἀγαθὸν ὄντα· ἀγαθὸν δὲ ὄντα διαφερόντως καὶ πλούσιον εἶναι διαφερόντως ἀδύνατον».

⁽²⁾ Τὸ περὶ τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας ἀθέατον αὐτοῦ σύγγραμμα, περὶ οὗ λέγει ὁ Buckle (Ἱστορία τοῦ Πολιτισμοῦ τόμ. 1 κεφ. 4), ὅτι ἀσυντέλεστος πλείοτερον εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ἀνθρώπων ἢ ὅλα τὰ ἠνωμένα προτερήματα τῶν πολιτικῶν καὶ τῶν νομοθετῶν τοῦ παρελθόντος, ἐπιγράφεται «An inquiry into the nature and causes of the wealth of nations».

πτεῖ τὸ ἔλαιον εἰς τοὺς ἐπιστημονικοὺς λύχνους, ἐὰν ὁ καθολικὸς σκοπὸς πάτης ἐπιστήμης καὶ πάτης τέχνης εἶναι ἡ δυνατόν τελείωσις τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς, ἡ Πολιτικὴ Οἰκονομία, ὡς ἐπιστήμη τῆς εὐδαιμονίας τῶν ἐθνῶν, συγκεντρώνει παρ' ἑαυτῇ ὅλας τὰς θετικὰς ἀποδείξεις.

Μεταξὺ ἐν τούτοις τῶν ἐπιστημονικῶν συγγενειῶν τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας ὁ στενώτερος σύνδεσμος αὐτῆς ἀπαντάται πρὸς τὴν ἠθικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν. Ὅτι εἶναι ἐν τῷ οἴκῳ αἱ χαρακτηρίζουσαι τὴν μητέρα καὶ τὸν πατέρα, ἀ γὰρ πῃ καὶ ἰσχύς, εἶναι ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἡ ἠθικὴ καὶ ἡ πολιτικὴ, ὡς κεφάλαιά τινα τῆς κοινωνικῆς ἀγᾶπης καὶ τῆς κοινωνικῆς ἰσχύος. Ἡ ἐπὶ τοῦ οἰκιακοῦ καὶ τοῦ κοινωνικοῦ σκοποῦ ἀποτελεσματικότης ἀμφοτέρων εἶναι ἀνεπίδεκτος ἀμφισβήτησεως. Ἐνῷ ἀφ' ἑνὸς ὅσω πλείοτερον φωτίζονται αὗται, τόσῳ πλείοτερον χρησιμοποιοῦνται, ἀφ' ἑτέρου διατελοῦσι πρὸς τὴν Πολιτικὴν Οἰκονομίαν εἰς ἀδιακόπους ἀλληλεπιδράσεις. Ποία δύναμις ἠθικῆς παρὰ λαῶ οἰκονομικῶς κατεστραμμένῳ; Καὶ τὰνάπαλιν ὅποια οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις παρὰ λαῶ διαφθαρμένῳ! Τὸ δὲ πολίτευμα εἶναι προϊόν τῶν καθόλου οἰκονομικῶν ὄρων ὑφ' οὓς τὸ ἔθνος διατελεῖ. Καθ' ὅσον οὗτοι ἀναπτύσσονται κατὰ τοσοῦτον καὶ τὸ πολίτευμα τοῦ ἔθνους τελειοποιεῖται ἐν χώρᾳ δὲ ἀνθρωποφάγων ἢ δουλείᾳ, ἢ ἐξάγουσα τοὺς αἰχμαλώτους εἰς τὴν ἀλλοδαπήν, εἶναι ὀληθρὴς πρόοδος!

Ἐὰν ἡ ἠθικὴ ἔχει ἀνάγκην τῶν οἰκονομικῶν ἐφοδίων εἰς καλλιέργειαν τοῦ ἀγροῦ αὐτῆς, ἡ πολιτικὴ ὑπὸ τὴν Κυβερνητικὴν αὐτῆς ἐννοίαν δεῖται ἰδιαιτέρων διὰ τὴν λειτουργίαν αὐτῆς μέσων, ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ὁποίων ἀπαρτίζεται ὁ δημόσιος θησαυρός. Εἶναι οὗτος τόσον σπουδαῖος καὶ καθ' ἑαυτὸν καὶ διὰ τὴν κοινωνικὴν ἐπιρροήν του, ὥστε τὰ σχετικὰ φαινόμενα ἀπετέλεσαν ἰδιαιτέρον κλάδον οἰκονομικῶν μελετῶν, τὴν Δημοσιονομίαν, ἧς σκοπὸς εἶναι ἡ ἐπὶ ὁρῶν βάσεων καὶ πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον ἀνάπτυξις καὶ χρῆσις τῶν δημοσίων χρημάτων ⁽¹⁾.

ΕΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΠΡΟΣ ΤΗΝ

ΠΟΛΙΤΙΚΗΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΝΟΜΙΚΗΝ.

Ἐάν ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ Νομικὴ καθόλου ἐπιστήμη εἶναι κλάδος τῆς Πολιτικῆς, ἡ μεταξὺ ταύτης καὶ τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας συγγένεια εἶναι τόσον προφανὴς, ὅσον μαρτυρεῖ ἡ ἐν τοῖς πράγμασι τοῦ κόσμου τούτου εἰμαρμένη τῆς ἰσχύος ἀναγκαιότητος. Ὅποιον χάος ἐν αὐτῇ τῇ δημιουργίᾳ ἂν ἐκ τῆς ἐννοίας τοῦ Θεοῦ ἔλειπεν ἡ ἰσχὺς! — Ὅταν δὲ ὁ νομοθέτης ἐργάζεται, τί ἄλλο ἐνεργεῖ ἐκτὸς τῆς παρεμβάσεως τῆς ἰσχύος τῆς πολιτείας ἐν τῇ κοινωνικῇ ζωῇ; Εἶναι λοιπὸν οὗτος τὸ κατ' ἐξοχὴν ὄργανον τοῦ πολιτικοῦ· ὁ δὲ νόμος τοῦ ἡ σιδηρὰ τῶν πολιτισμένων λαῶν ράβδος, τὴν ὁποίαν ἡ πολιτικὴ ἐπιστήμη διαχειρίζεται. Πόσον οἰκτρὸν φαινόμενον εἶναι νὰ ἐμπιστευθῇ λαῶς τις τὴν ράβδον ταύτην εἰς τὴν αὐθαιρεσίαν, καὶ τυφλῶ δῆλον.

Ὑπὸ ἄλλην ἐποψιν ὁ νόμος εἶναι τῆς ἀνάγκης προϊόν (¹). ἢτε περὶ νόμου τῆς φύσεως (καθόλου) πρόκειται, εἴτε περὶ νόμου τῆς κοινωνίας, ὅλοι ὀφείλουσι τὸν λόγον τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν εἰς τὴν ἀνάγκην. Ἡ ἀπόδειξις εἶναι πρόχειρος, διότι ἄνευ τοῦ νόμου ὅ,τι δι' αὐτοῦ σκοπεῖται (συντήρησις

ἐὰν καθὼς ἔλεγεν ὁ Schlözer ἡ Statistica εἶναι πρὸς τὴν ἱστορίαν ὅ,τι δεδομένη ἐποχὴ πρὸς τὸν ῥέοντα χρόνον, ἡ Καταστατικὴ δὲν ἀπομακρύνεται τῆς ἐννοίας ταύτης, διότι ἐκφράζει τὸ ἐν χρονικῷ τινε σημείῳ ὑπάρχον. — Ἐν τούτοις ὁ ἀρχαῖος Ἑλληνισμὸς παρέχει ἐτέρου εἴδους ἱστορικὴν βοήθειαν, διότι γνωρίζομεν ἐκ μὲν τοῦ Ἀριστοτέλους τὴν πολιτικὴν πρὸς τὸ ἀπογράφεσθαι ἀνάγκην (Πολιτ. β, 1297), ἐκ δὲ τοῦ Λουκᾶ ὅτι αἰξήθη δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην· αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρῶτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου (Εὐαγγ. β. 1—6). Οὕτως ἡ ἐπιστήμη ἠδύνατο παρ' Ἑλλήσι νὰ ὀνομασθῇ Ἀπογραφικὴ. (¹) Κατὰ τὸν Monteaquieu ἀνόμιαι εἶναι αἱ ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς τῶν πραγμάτων προερχόμεναι ἀναγκαῖαι σχέσεις (περὶ τοῦ Πνεύματος τῶν Νόμων Α'. 1).

Ἐν τούτοις ἐπὶ τοῦ ὅλου τῆς οἰκονομικῆς τῶν κοινωνιῶν ζωῆς, καθὼς ἔλεγεν ὁ Rousseau (πραγματευόμενος περὶ τῶν σημείων τοῦ ἀγαθοῦ πολιτεύματος καὶ εὐρίσκων αὐτὰ ἐν τῇ σφαίρᾳ τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας, εἰς τὴν συντήρησιν τοῦτέστι, τὴν εὐδαιμονίαν καὶ τὴν πολυπλασίαν τῶν ἀνθρώπων), «ὕπολογισται ἰδικόνσας ἔργον εἶναι τόρα· ἀριθμεῖτε, μετρεῖτε, παραβάλλετε» (¹). — Τῷ ὄντι σοφώτατον ὁ ἀριθμὸς! Ἡ Πολιτικὴ Οἰκονομία ἐνώπιον αὐτοῦ ἀποκαλύπτεται μετὰ σεβασμοῦ· εἶναι τὸ φῶς τῶν θεωρημάτων τῆς. Τί σημαίνει ἡ δόξα τοῦ δεῖνα; Τὸ οὐσιώδες εἶναι τί ἀπεφάνθη ἡ ἀνθρωπότης διὰ τῶν μεγάλων αὐτῆς ἀριθμῶν! Τοιοῦτοτρόπως πολυτιμώτατον εἶναι τὸ ἐκ τῶν ἀριθμῶν τούτων πειραματικὸν τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας ὄργανον, ἐξ οὗ ἀποτελεῖται ἡ Καταστατικὴ, ἡ ἐπιστήμη δηλαδὴ τῶν φυσικῶν, κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν γεγονότων ἐκφραζομένων δι' ὄρων ἀριθμητικῶν (²).

ἡ διδόναι, ἰδ. Ν. Βάμβα Σημειώσεις εἰς Δημοσθένην σελ. 255) καὶ διὰ τῶν Βυζαντινῶν (Βασιλ. 9, 9 καὶ 19, 13) παρ' ἡμῶν ἐν τῇ κοινῇ πρακτικῇ ἐννοία τοῦ δημοσίου, ὡς οἰκονομικοῦ προσώπου τῆς πολιτείας, συνδυαζομένη πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν ἰδέαν τῆς κατὰ ἀκοπὴν διευθύνσεως αὐτοῦ (δημόσιον—νέμω), ἀντιπροσωπεύεται μάλλον ἐν τῇ νέᾳ τῆς Δημοσιονομίας λέξει.

(¹) Περὶ Κοινωνικοῦ Συναλλάγματος Γ'. 9. § 247.

(²) Moreau de Jonnés, Éléments de Statistique Α'. α. — Ἡ ἐπιστήμη αὕτη, τῆς ὁποίας τὰ φαινόμενα ἐν πάσῃ ἐποχῇ ἀπασχόλησαν τὰς ὀργανισμένας πολιτείας, ἐυστήματοποιήθη τὸ πρῶτον ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἐποχῇ τῷ 1748 ὑπὸ τοῦ ἐν Γοτίγγῃ καθηγητοῦ τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ δημοσίου δικαίου G. Achenwal, ἐκ τοῦ λατινικοῦ status ὀνομασθεῖσα Statistica. Ὁ ἐλλήνοπρεπὴς σχηματισμὸς τῆς λέξεως ταύτης συνετέλεσε πολὺ εἰς τὴν ἐν Ἑλλάδι εἰσαγωγὴν τῆς ἐπιστήμης ὑπὸ τὸ ὄνομα Στατιστική. Τοιοῦτοτρόπως πᾶσα ρίζα ξένη δύναται δι' Ἑλληνικῆς καταλήξεως νὰ αὐξήσῃ ἐπ' ἀπείρον τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν! Ὑποθέτω τὴν ἀγανάκτησιν τῶν γραμματικῶν... Ἐὰν ὅμως κρίνωμεν ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς λατινικῆς ρίζης status=κατάστασις, ἡ scientia Statistica τοῦ Achenwal πρέπει νὰ μεταφρασθῇ παρ' ἡμῶν εἰς ἐπιστήμην Καταστατικὴν. Τῷ ὄντι,

γικής καταστάσεως. Τοιουτοτρόπως ἡ ἐπὶ τῆς Μακεδονικῆς ἐποχῆς πτώσις τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἔχει τινα ἀναλογίαν πρὸς τὰς ἐπομένας ἐν τῷ τελευταίῳ ἀνθρωπολογικῷ συνεδρίῳ τῶν Βρυξελλῶν παρατηρήσεις τοῦ κ. Virchow. «Ἡ ἀνθρωπολογικὴ ἐταιρία τοῦ Βερολίνου ἔλαβε προσφάτως δύο κρανία, ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς, προερχόμενα ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις ἀνασκαφῶν καὶ ἀνήκοντα θετικῶς εἰς τὴν Μακεδονικὴν ἐποχὴν. Ἡ χωρητικότης τῶν κρανίων τούτων θεωρεῖται σήμερον ὡς ἀνεπαρκὴς εἰς τὴν φυσικὴν τῆς ψυχῆς ἀνάπτυξιν. Τὸ μὲν γυναικεῖον ἔχει τὴν χωρητικότητά τοῦ κρανίου ἀγρίου τῆς Νέας Ὀλλανδίας· τὸ δὲ ἀνδρικὸν εἶναι ὅπως οὖν μείζον. Ἰδιαιτέρως τὸ πρῶτον, ἐκ τῶν ἀνατομικῶν αὐτοῦ χαρακτήρων, ἡδύνατο νὰ θεωρηθῇ ὡς προερχόμενον ἐκ φυλῆς πρωτογενοῦς καὶ κατωτάτης. Ἐν τούτοις ἀνήκει εἰς γυναῖκα, ἣτις ὀνομάζεται ΓΛΥΚΕΡΑ κατὰ τὴν ἐπὶ τοῦ τάφου ἐπιγραφὴν καὶ ἀνῆκε προφανῶς εἰς τὴν ἀ ν ω τ έ ρ α ν κ ο ι ν ω ν ί α ν, ὡς ἀποδεικνύουσι τὰ πολύτιμα ἀντικείμενα, τὰ ὅποια εἶχον κατατεθῇ ἐντὸς τοῦ τάφου τῆς καὶ ἡ θέσις τούτου ἐν μέσῳ τῆς πόλεως».

—Μὴ ὑπολογιζομένης τῆς χώρας, τὴν ὁποίαν ὁ τελευταῖος πόλεμος ἀφῆρεσεν ἐκ τῆς Γαλλίας, ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς τῷ 1866 ἦν 36,469,856. Ἐν τούτοις ἡ ἀπαρίθμησης τοῦ 1872 ὑπελόγισεν αὐτὸν εἰς 36,102,921, ἥτοι εἰς ἐλάττωσιν κατὰ 366,935, ἐνῶ ἐν τῇ κανονικῇ ἀναπτύξει αὐτοῦ ἔπρεπε νὰ ὑπάρξῃ περίσσευμα 700,000. Πόσον σπουδαῖοι κοινωνικοὶ λόγοι προεκάλεσαν τὴν ἐκ τοῦ προσώπου τῆς Γαλλικῆς γῆς ἔλλειψιν ἐνὸς καὶ πλέον ἑκατομμυρίου ἀνθρώπων! Ὁ Ἀπολυτισμὸς λοιπὸν δὲν εἶναι μόνον Κίρκη, εἶναι καὶ ἀνθρωποφάγος! Φαινόμενον ὅπως οὖν παράδοξον διὰ τοὺς παρ' ἡμῖν ζηλωτὰς τῆς τύχης τῶν συντρόφων τοῦ Ὀδυσσεύς, τοὺς εὐρίσκοντας τὴν πανάκειαν ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ βασιλέως τῆς Ἰθάκης, ὅταν οὗτος σ κ ή π τ ρ ω ἐ λ ά σ α σ κ ε τοὺς ἀνδρας τοῦ Λαοῦ.

3 Μαρτίου 1873.